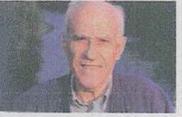

ανάπτυξη

Γράφει ο Κώστας Γκούμας
γεωπόνος, πρ. Δ/ντης Εγγείων Βελτιώσεων,
πρ. πρόεδρος ΓΕΩΤΕΕ/Κεντρικής Ελλάδας, μέλος Ε.Δ.Υ.ΘΕ

Το υδατικό πρόβλημα και η εφαρμογή του Σχεδίου Διαχείρισης Θεσσαλίας

Στις αρχές του Μαρτίου και μετά από ικανοποιητικές (για όλη τη χώρα και την Θεσσαλία) βροχοπτώσεις, η υδρολογική περίοδος και οι όποιες ταμειώσεις στους ταμιευτήρες μας βρίσκονται προς το τέλος.

Και μπορεί να υπάρχει γενικά ένας εφσουςαχασμός για την επόμενη αρδευτική περίοδο, όμως - κατά την γνώμη μας - οι δυσκολίες, τα προβλήματα και η αβεβαιότητα (για μεγάλο μέρος των αγροτών) παραμένουν στο ακέραιο.

Τα τελευταία 12 χρόνια η χώρα μας προχώρησε με μεγάλη καθυστέρηση στην εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ για την διαχείριση των υδάτων, με πρώτο βήμα την εκπόνηση και θεσμοθέτηση των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ) για κάθε υδατικό διαμέρισμα, τα οποία ήδη αναθεωρήθηκαν δύο φορές (2017, 2024), αποτελούν ένα θεσμικό εκσυγχρονισμό στη διαχείριση των υδάτων, ενώ παράλληλα δημιούργησαν προσδοκίες επίλυσης των διαχρονικών υδατικών προβλημάτων και αναβάθμισης του περιβάλλοντος.

Η θεσμοθέτηση των ΣΔΛΑΠ υπήρξε ένα ουσιαστικό - πρώτο βήμα και εκ των ουκ άνευ προϋπόθεση - για ένα αξιόπιστο (και τεκμηριωμένο) ολοκληρωμένο σχεδιασμό για δράσεις και έργα, που μέχρι τότε δεν είχαμε. Όμως το βήμα αυτό, παρότι χρήσιμο και αναγκαίο, έμεινε μετέωρο. Έτσι από όλα αυτά έμεινε ο ενθουσιασμός και η ακατάσχετη δημαγωγία των ελπίδων και των υποσχέσεων.

Ειδικά στη Θεσσαλία, από την πρώτη στιγμή και ταυτόχρονα με την έγκριση του ΣΔΛΑΠ (2014), προτάθηκε (από φορείς, επιστήμονες, κλπ.) η εκπόνηση ενός master plan με την αναλυτική καταγραφή των αναγκών μελετών και έργων (φράγματα, ταμιευτήρες, δίκτυα, κλπ.), τον βαθμό ωριμότητάς τους, τον προσδιορισμό της σημασίας του καθενός (αξιολόγηση, βαθμός προτεραιότητας), τα ακριβή τεχνικά τους και άλλα στοιχεία, έτσι ώστε να είναι δυνατή σε σύντομο χρόνο η ένταξη τους σε ένα πρόγραμμα χρηματοδότησης. Προς την κατεύθυνση αυτή όμως, όλα τα προηγούμενα χρόνια, έγιναν ελάχιστα βήματα.

Ταυτόχρονα προτάθηκε η βελτίωση του σχετικού θεσμικού πλαισίου, ειδικά για την δημιουργία ενιαίου φορέα διαχείρισης και για το σκέλος της ωρίμανσης και υλοποίησης των προβλεπόμενων έργων - δράσεων του ΣΔΛΑΠ.

Δυστυχώς όμως ακόμη και σήμερα, πολλούς μήνες μετά την θεσμοθέτηση του ΟΔΥΘ, ΔΕΝ σημειώθηκε η παραμικρή πρόοδος ώστε να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες για την αντιμετώπιση των διαχρονικών παθογενειών του κατακερματισμένου (μεταξύ πολλών φορέων και επιπέδων διοίκησης) συστήματος στρατηγικού σχεδιασμού, προγραμματισμού και παραγωγής μελετών και έργων.

Ας δούμε όμως διαχρονικά την στάση των κυβερνήσεων, των κομμάτων της αντιπολίτευσης, των θεσσαλικών φορέων της αυτοδιοίκησης και των αγροτών.

Οι διαδοχικές Κυβερνήσεις μέχρι σήμερα (από το 2014 - πρώτο χρόνο έγκρισης του ΣΔΛΑΠ και μετά την 1^η και 2^η αναθεώρησή του), θεώρησαν ότι συμμορφώθηκαν στοιχειωδώς με τις επιταγές και το «πρόγραμμα» της Οδηγίας 60/2000 και επαναπαύθηκαν ότι έκαναν το καθήκον τους προς την ΕΕ. Δεν ασχολήθηκαν σοβαρά με την εφαρμογή των προβλέψεων της Οδηγίας και του ΣΔΛΑΠ, δηλαδή πως θα υλοποιηθούν οι δράσεις, τα μέτρα και έργα με τα οποία θα καταστεί εφικτή η «καλή κατάσταση των υδάτων», που

αποτελεί το «πνεύμα» και τον κύριο στόχο αυτού του εκσυγχρονισμού!

Οι εκάστοτε Π/Θ και οι (συναρμόδιοι) υπουργοί, περιδιαβίνοντας την Θεσσαλία, έταξαν την υλοποίηση έργων και αποχωρήσαν, χωρίς κανείς τους να κάνει ένα ρεαλιστικό σχεδιασμό, ένα στοιχειώδη απολογισμό για όσα προχώρησαν, τις δυσκολίες και τα εμπόδια για όσα δεν προχώρησαν και φυσικά τις προοπτικές για το άμεσο και μεσοπρόθεσμο μέλλον.

Πρακτικά, όλοι επέδειξαν αμέλεια και αδιαφορία αφενός για λήψη μέτρων και οργάνωση δράσεων περιορισμού των καταναλώσεων, για ωρίμανση νέων έργων ταμειώσεις νερού, κατασκευή σύγχρονων δικτύων μεταφοράς - διανομής του και φυσικά για την

ολοκλήρωση των ημιτελών έργων του Αχελώου, τα οποία τόσο πολύ χρειάζεται η Θεσσαλία για να μειώσει το τεράστιο υδατικό της έλλειμμα, να σταματήσει την προίούσα οικολογική κατάρρευση των υπόγειων υδατικών οικοσυστημάτων της και να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τους κινδύνους της κλιματικής κρίσης.

Σε ό,τι αφορά τα κόμματα της Αντιπολίτευσης, παρακολουθούν το θέμα εξ αποστάσεως ή/και συχνά με «αφωνία». Βλέπουμε να εγκαλούν την (εκάστοτε) Κυβέρνηση για ποικίλα σοβαρά ή μη ζητήματα, χωρίς όμως κάποιο κόμμα να πιέζει ειδικά και να επικεντρώνει στα όσα σημαντικά προαναφέραμε.

Και δικαίως ο πολίτης κάθε φορά αναρωτιέται: Εάν κάποιο ή κάποια από τα κόμματα αυτά έλθουν στην Κυβέρνηση, ποιο θα είναι άραγε το πρόγραμμά και οι προτάσεις τους ώστε να υπάρξει θετική αλλαγή κατεύθυνσης στα τεράστια υδατικά προβλήματα της Θεσσαλίας;

Πόσο έτοιμο θα είναι η επόμενη Κυβέρνηση για να υλοποιήσει τις αναγκαίες δράσεις και έργα;

Η Αυτοδιοίκηση που στο παρελθόν αγωνίστηκε σθεναρά για όσα διεκδικούσαν σύσσωμοι οι φορείς της Θεσσαλίας για την επίλυση του υδατικού προβλήματος, τα τελευταία χρόνια δεν πιστώνεται για κάποια αξιοσημείωτη παρέμβαση σε όσα προαναφέραμε, πλην της τελευταίας εκπροσώπησης στο ΣτΕ (για την υπεράσπιση του ΣΔΛΑΠ). Γνωρίζουμε καλά ότι δεν της λείπουν οι προτάσεις, οι επιστημονικές επεξεργασίες και τα κατάλληλα υπομνήματα για τα αιτήματά και τους χειρισμούς. Δεν μπορούμε όμως να φανταστούμε ότι οι έμπειροι Αυτοδιοικητικοί παράγοντες περιμένουν τις λύσεις «εξ ουρανού». Και με όλο το σεβασμό στον θεσμό και στον καθένα τους χωριστά, μετά μάλιστα από τόσους αγώνες και εμπειρίες που ζήσαμε κατά τις δεκαετίες 1980 - 2010, την περίοδο αυτή παρατηρείται μια τέτοια υποτονική στάση και για πρώτη φορά στα χρονικά, μια Κυβέρνηση δεν αισθάνεται καμία ουσιαστική πίεση από τους φορείς της αυτοδιοίκησης.

Οι αγρότες με τους φορείς τους συνολικά και ειδικότερα οι αρδευτές που ωφελούνται από τις αρδύσεις και διαχειρίζονται το 95% του υδατικού δυναμικού της Θεσσαλίας, φαίνεται ότι δεν έχουν συνειδητοποιήσει το μέγεθος του προβλήματος και την ευθύνη τους. Να θεωρήσουμε ότι δεν έχουν την δύναμη να διεκδικήσουν και να επιβάλλουν ολοκληρωμένες λύσεις ειδικά στο αρδευτικό και γενικότερα στα υδατικά θέματα;

Η μήπως θεωρούν ως δεδομένο το νερό και ασχολούνται μόνο με οικονομικά, επιδοτήσεις, ΔΕΗ, κλπ. θέματα που (δικαιολογημένα) τους απασχολούν;

Συνοπτικά, το υδατικό πρόβλημα της Θεσσαλίας δεν πρέπει να αποτελεί, όπως δυστυχώς συμβαίνει με άλλα προβλήματα, το επαλήθειο της αντιπολίτευσης για να γίνει Κυβέρνηση, ούτε προσφέρεται για υποσχολογία και προπαγάνδα από επιλήσιμους κατόχους κυβερνητικών θώκων.

Απαιτεί ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ και επικέντρωση στις διεκδικήσεις και στους καταγεγραμμένους στόχους, που παραμένουν οι ίδιοι, όποιος και εάν θα είναι ο επόμενος Πρωθυπουργός, Περιφερειάρχης, Δήμαρχος.

Όχι λοιπόν άλλα λόγια, όχι άλλη αδράνεα. Όπως και παλαιότερα, χρειάζεται συλλογική δουλειά και αγώνες για να υπερβούμε την ανεπάρκεια, την ανευθυνότητα και να αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά τα σοβαρά υδατικά - περιβαλλοντικά ζητήματα και τις προκλήσεις του μέλλοντος της Θεσσαλίας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΟΣ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΗΣ ΠΟΤΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΛΕΚΑΝΙΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΥΔΑΤΙΚΟΥ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΥΔΑΤΩΝ

2^η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
των Λεκανών Απορροής Ποταμών Υδατικού Διαμερισματος
Θεσσαλίας (ΕΛΘΦ)

Προσχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών